

מסורת הש"ס

(6) ופי' חס' ניטין ל': ד"ה לטוסי'. (8) עוקלין פי' ומי' (9) ל' ל' לקבל יע"ף.

תורה אור השלם

1 ובעתים ההם רבים יצמדו על ט"ך הנגב ובני פריצי עמק יזעאו להעמיד חזון ונבשלו: דניאל יא יד
2 והוליד בן פריץ שפך דם וצפה אה מאחד מאלה: יחזקאל י"ז

הנהגות הב"ח

(6) נ"ה הוא דמטב אי כ"ל וזו"ו נמתק: (8) ר"ש ד"ה אה וכו' שמבחישים כ"ל:

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

פרי עיסקי וחד פסידא דלוס. קבל היום ממנו זמנה ולמחר זמנה וכתב שטר על מאתים הפסיד הלוה כמה דפרישית שאם יהא הפסק בזה ושכר בזה לא יחשבו כל אחד לבדו אלא השכר ימלא הקרן תחילה ואח"כ יחולקו המותר. ואם כתב ב' שטרות כמשפט

היה מחשב הפסק של זה לבד והשכר של זה לבד ויקבל הבעלים עליו בהפסק החזי ובשכר השליש. ועלה טובה קמ"ל רבא דבחד עיסקא נכתוב חד שטרא ובחרי עסקי נכתוב ב' שטרי ויהא הדבר שקול: ולא מצי למימר ליה. לבתר דמלייה: דרי מהאיך פסידא קמא כהדאי. וקבל עמך חזי הפסק ובשכר טול שליט ונמלאת פוחת מן הקרן: דא"ל להכי שטרות ומלי' וכו'. דמללא אודעתך מעיקרא נכלס היית דבכר ודעתך דמלי קרנא ערחת: כי פרי דעבוד עיסקא כפדי הדדי ורווח. שני כדלית עסקא עסקא מבעל הנית בשותפות שימכרוהו ויחסרו זמנות עד זמן פלוני ויחלקו בנייהם יבין כה"כ כמשפט ונשתמשו מלי הזמן ושחכרו: דמעבכ. עליה עד שנייה הזמן שקבעו לבע"כ שיחורו לו אם שלו והמותר יחולקו: אי אמר ליה ניפלוג ורואח. השתא מפרש ואיל מ"ט א"ת ליה דניעבכ אי א"ל האי פלוג רווחא והקרן יתפוס עדיין להרחיב בו עד הזמן מלי א"ל איך רווחא לקרנא משמעבד שמה כסמורה שנעשה עוד נפסד ונרין שיהא הירות קיים להשתכר בו עוד כדי למלאות הקרן: ואי אמר ניפלוג. תרוייהו מלי א"ל עיסקא להדדי משמעבד ואם ניפלוג שמה אי אפסיד כסמורה שאקנה שרי קבלתי אי להתעסק בה עד אחר הזמן ואם אפסיד שמה חלק השני ישמך וימלא חסרון ואנו יחד קבלנו ונשמעבדו החלקים זה לזה: מתני' ולא רלס נגמ'. התבואה:

אמן לך חבירך. לך וכן כורין שפסקתי עמך ומה איכפת לך אם יחסר חלקי שהעשבים (8) מכחישים הנכסים אין זה אלא עלי: אין שומעין לו. והא לימא אלא נחכרנותא דאי בקבלנותא פשיטא מי מלי א"ל מלי איכפת לך: גמ' ואי א"ל כריבנא וכו'. השתא מפרש אמאי אין שומעין

לו אי אמר לו אי אחרות אחר הקלירה והאפוך שרשי העשבים שנתרו בה וימותו ולא תעלה לפניך עשבים מלי מהדר ליה: א"ל אלא חטי מעילא בעינא. אותו חכירות שפסקת לי אני רואה שיהו צריאים ולא כחושים: מנסבס סס רע לארעאי. הרואים סבורים שניכשת ואעפ"כ היא מללה עשבים ואתה מוליך שם רע לארעאי ומחר אם בחמי למכור או להוריד לזה ארס אחר לא יהיה יורד: וסא סגן וכו'. הרי לא שנה במתני' אלא טענה אחת ובשבילה קאמר אין שומעין לו ע"כ בהא תליא כולה: אלא משום דא"ל בורא דנפל נפל. כל טענתו אינה אלא שמעלת עשבים לשנה הבאה וטענתו לעולם עומדת דכי א"ל כריבנא לאמר הקלירה א"ל האי נהי דעקרת לשרשים סוף סוף העשבים שתניה בה עכשיו עד שזרעו יפלו הרעים לארץ וימחו לשנה הבאה ולו לא מועיל החרישה: ברתני' המקבל שדה מחבירו ולא עשה.

התבואה אלא מעט וזא לו הארס לנטע מלהתעסק בה עוד שאין בה עוד כדי טרחה: אם יש בה כדי לעשות. מתבואתה כרי. ובגמרא מפרש מלי שיעוריה: חייב ליטפל בה. בעל כרחו. והא לימא אלא בקבלנותא דאי נחכרנותא מה לו לבעל השדה אם יחול לו סוף סוף חכירו הוא נותן לו: מה קצבה בכרי. מה קצבה יש אם קצבתם לו כדי לשיעור חיוב טיפול שדה גדולה לשיעור כרי ושדה קטנה לשיעור כרי: אלא אם יש בה כדי נפילה. שיכול לחזור ולזרעה לשנה הבאה מתבואת שנה זו: נפילה. זרע שמפורס לה במפולת יד: גמ' אקוס ואניר. אעמוד ואחרים: ואדרי. אורה המון ברמת או בנפה: בעמלאי ובנפסוק יד. בהולאמי: הרחפ. פלי"א שורין המון ברומ ממוך התבואה: שפעמוד בה. כשמוכרין אותה בתוכו: מהאי גיסא ופסאי גיסא. אם נראין חודיה משני לרדין: כונס שלו. פלדיין בלע"ו. הרחת שמכניסין אותה לנגות התבואה עליה לרות שאין רואה פני החמה ולרדין נמי בכלל כונס סס: סגן הפסס. נמס' עוקלין וכו'. משום אמרי דכי ר' ינאי דמפרשי שיעורא ככולהו הך מתני' נקט להו גבי מתני' דמפרשי בה דכי ר' ינאי שיעורא: פריי ויפסי. דמפרש רשעי זיתים וענבים שהן לעולם בוסר שאין ביטולן נגמר לעולם: מעשרים. מן עומלת אוכלין דלא חזי לאכילה: וכמה פריי. כמה הן מבושלין ועדיין פריין הן: ארבעים קבין לקורס. שמכניסין בנית הבד מהן כדי שיעור טענית הקורה כפעם אחת ואין מוליכין אלא ארבעה קבין שמן: באוללא. בתפוחה אחת שקורין ש"ק. יש מקום שנתי בד שלהן גדולין ומכניסין שלשת כורים יחד ויש מקום שאין מכניסין אלא כור זיתים נטענית קורה וישער רבי אלעזר בקטנים ורבי ינאי בגדולים. וכאמיה הוי תמלא זימני ארבעה קבין: עלו

קה.

עין משפט גר מצוה

בה א מ"י פ"ה מהלכות שולחן וזושפין הלכה ג סגן עשין פט עוש"ע י"ד פ"ר קמ"ט סעף נ': כו ב עוש"ע סס סעף נה: כו ג ד מ"י פ"ה מהל' שבת הלכה ח סגן עשין פט עוש"ע ח"מ פ"י סגן סעף ד: כח ה ו ז מ"י סס הלכה י' סגן סס עוש"ע ח"מ פ"י סגן סעף ה: כ"ה ח ט מ"י פ"ה מהל' עומלת אוכלין הלכה י':

לעני רש"י

פלי"א (פ"ל"א). י"ה (כלומר כן שטוחה כעלמדיית ארובה). פלדיין (פלדור"ו). י"ה כלי הקף. ש"ק. כמות ענבים או זיתים שהיו מכניסין בה אחת תחת המכס.

הני בי תרי רבבאו עיסקא בהרי הדדי. מארס אחד וא"ת ולאמי נקט כמי האי גוונא ולא נקט האי מאן דקביל עיסקא מחביריה ו"ל לפי שהמקבל יכול לחזור קודם הזמן ולומר לא אטרט עוד ואטול מה שניגע לידי עד הנה דפועל יכול לחזור אפילו בחזי היום יכול לחזור שחרי פלגא הוה מלוה ניד המקבל וגם פלגא דפקדון נתן לו זכות והשליטו להשתכר בו עד הזמן לא חלה היה שום חידוש להשמיענו דמעבכ המקבל דטעם פשוט כדפרישית ולהכי לא נקט כמי האי גוונא: מולא דבי תרי עדיף. ככולהו הוה מלי לנימיר כבו הכי אלא דעדיפא מיניה קאמר כבו: ר"ח גייס טראי ניסא או מהאי גיסא. פירוט כדי להעמיד לך הרחב שלמטה שאלו אין לך תבואה כל כך שנבצר מועט עומד וזית נופל או מהאי גיסא של מעלה שאינו רחב שאלו לך תבואה הרבה ופשיט ליה מדקאמר כל שאין כונס שלו רואה פני חמה דהיינו לך הרחב שיש בו בית קיבול קמא לקבל תבואה: כל

תרי עיסקי וחד שטרא פסידא לרוה ואמר רבא "האי מאן דקביל עיסקא מן חביריה ופסיד טרח ומלייה ולא אודיעיה לא מצוי אמר ליה דרי מהאיך פסידא בהדאי משום דאמר ליה להכי טרחת למליותיה כי היכי דלא ליקריו לך מפסיד עיסקי ואמר רבא (6) הני בי תרי דעבדי עיסקא בהרי הדדי ורווח וא"ל חד לחביריה תא ליפלוג אי א"ל איך גרווח טפי דינא הוא דמעבכ (6) ואי א"ל הב לי פלגא דרווחא אמר ליה רווחא לקרנא משמעבד ואי א"ל הב לי פלג' רווחא ופלגא קרנא אמר ליה עיסקא להדדי משועבד ואי א"ל נפלוג רווחא ונפלוג קרנא ואי ממי לך פסידא דרינא בהדך א"ל לא מולא דבי תרי עדיף: מתני' המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש ואמר לו מה איכפת לך הואיל ואני נותן לך את חבירך אין שומעין לו מפני שיכול לומר לו למחר אתה יוצא ממנה ומעלת לפני עשבים: גמ' יאי א"ל לבתר הכי כריבנא לה אמר ליה חטי מעלייתא בעינא ואי א"ל וביננא לך חטי משוקא א"ל חטי דארעאי בעינא ואי א"ל מנכישנא לך שיעור מנתך א"ל קא מנסבת שם רע לארעאי והתנן מפני שמעלת לפני עשבים אלא משום דא"ל בורא דנפל נפל: מתני' המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה א"ר יהודה מאי קצבה בכרי אלא אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה שכן כותב לו אגא אוקים ואניר ואורע ואחצוד ואעמר ואדוש ואיירי ואוקים כריא קדמך ותיתי אתה ותיטול פלגא ואנא בעמלי ובנפקות ידי פלגא וכמה כדי להעמיד בה כרי א"ר יוסי בר' חנינא כדי שתעמוד בו הרחת איבעיא להו רחת דיוצאה מהאי גיסא להאי גיסא מאי ת"ש א"ל אבהו לדידי מפרשא לי מיניה דר' יוסי בר' חנינא כל שאין כונס שלו רואה פני החמה איתמר לוי אמר שלש סאין דבי רבי ינאי אמרי 'סאתים אמר ר"ל סאתים שאמרו 'חזין מן ההוצאה תנן התם 'פריצי זיתים וענבים ב"ש מטמאין וב"ה 'מטהרין מאי פריצי זיתים אמר רב הונא רשעי זיתים אמר רב יוסף ומאי קראה [ובנן] פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון וכשלו ר"ג בר יצחק אמר מהבא 'הוליד בן פריץ שופך דם וכמה פריצי זיתים ר' אלעזר אמר 'ארבעת קבין לקורה דבי ר' ינאי אמרי סאתים לקורה ולא פליגי הא באתרא דמעילי בורא באוללא הא באתרא דמעילי תלתא כורין באוללא חנו רבנן עלו

לו אי אמר לו אי אחרות אחר הקלירה והאפוך שרשי העשבים שנתרו בה וימותו ולא תעלה לפניך עשבים מלי מהדר ליה: א"ל אלא חטי מעילא בעינא. אותו חכירות שפסקת לי אני רואה שיהו צריאים ולא כחושים: מנסבס סס רע לארעאי. הרואים סבורים שניכשת ואעפ"כ היא מללה עשבים ואתה מוליך שם רע לארעאי ומחר אם בחמי למכור או להוריד לזה ארס אחר לא יהיה יורד: וסא סגן וכו'. הרי לא שנה במתני' אלא טענה אחת ובשבילה קאמר אין שומעין לו ע"כ בהא תליא כולה: אלא משום דא"ל בורא דנפל נפל. כל טענתו אינה אלא שמעלת עשבים לשנה הבאה וטענתו לעולם עומדת דכי א"ל כריבנא לאמר הקלירה א"ל האי נהי דעקרת לשרשים סוף סוף העשבים שתניה בה עכשיו עד שזרעו יפלו הרעים לארץ וימחו לשנה הבאה ולו לא מועיל החרישה: ברתני' המקבל שדה מחבירו ולא עשה. התבואה אלא מעט וזא לו הארס לנטע מלהתעסק בה עוד שאין בה עוד כדי טרחה: אם יש בה כדי לעשות. מתבואתה כרי. ובגמרא מפרש מלי שיעוריה: חייב ליטפל בה. בעל כרחו. והא לימא אלא בקבלנותא דאי נחכרנותא מה לו לבעל השדה אם יחול לו סוף סוף חכירו הוא נותן לו: מה קצבה בכרי. מה קצבה יש אם קצבתם לו כדי לשיעור חיוב טיפול שדה גדולה לשיעור כרי ושדה קטנה לשיעור כרי: אלא אם יש בה כדי נפילה. שיכול לחזור ולזרעה לשנה הבאה מתבואת שנה זו: נפילה. זרע שמפורס לה במפולת יד: גמ' אקוס ואניר. אעמוד ואחרים: ואדרי. אורה המון ברמת או בנפה: בעמלאי ובנפסוק יד. בהולאמי: הרחפ. פלי"א שורין המון ברומ ממוך התבואה: שפעמוד בה. כשמוכרין אותה בתוכו: מהאי גיסא ופסאי גיסא. אם נראין חודיה משני לרדין: כונס שלו. פלדיין בלע"ו. הרחת שמכניסין אותה לנגות התבואה עליה לרות שאין רואה פני החמה ולרדין נמי בכלל כונס סס: סגן הפסס. נמס' עוקלין וכו'. משום אמרי דכי ר' ינאי דמפרשי שיעורא ככולהו הך מתני' נקט להו גבי מתני' דמפרשי בה דכי ר' ינאי שיעורא: פריי ויפסי. דמפרש רשעי זיתים וענבים שהן לעולם בוסר שאין ביטולן נגמר לעולם: מעשרים. מן עומלת אוכלין דלא חזי לאכילה: וכמה פריי. כמה הן מבושלין ועדיין פריין הן: ארבעים קבין לקורס. שמכניסין בנית הבד מהן כדי שיעור טענית הקורה כפעם אחת ואין מוליכין אלא ארבעה קבין שמן: באוללא. בתפוחה אחת שקורין ש"ק. יש מקום שנתי בד שלהן גדולין ומכניסין שלשת כורים יחד ויש מקום שאין מכניסין אלא כור זיתים נטענית קורה וישער רבי אלעזר בקטנים ורבי ינאי בגדולים. וכאמיה הוי תמלא זימני ארבעה קבין: עלו